

# MİLLETVEKİLİ İZLEME RAPORU

20 Mart - 1 Temmuz 2021 Dönemi



## İçindekiler

<b>GİRİŞ</b> .....	2
<b>GENEL DEĞERLENDİRME</b> .....	3
<b>ÖZET BULGULAR</b> .....	5
<b>PARTİLER BAZINDA BULGULAR</b> .....	6
<i>Partilere Göre Toplam ve Ortalama Puanlar</i> .....	6
<i>Partiler Bazında 20 Puandan Yüksek Alan Vekil Oranları</i> .....	7
<i>Partiler Bazında Düşük Puan Almış Vekil Oranları</i> .....	8
<i>CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARI</i> .....	9
<b>BÖLGELER BAZINDA BULGULAR</b> .....	10
<i>CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR</i> .....	11
<b><i>Akdeniz Bölgesi</i></b> .....	<b>11</b>
<i>CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR</i> .....	12
<b><i>Ege Bölgesi</i></b> .....	<b>12</b>
<i>CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR</i> .....	13
<b><i>Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgeleri</i></b> .....	<b>13</b>
<i>CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR</i> .....	14
<b><i>İç Anadolu Bölgesi</i></b> .....	<b>15</b>
<i>CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR</i> .....	<b>15</b>
<b><i>Karadeniz Bölgesi</i></b> .....	<b>16</b>
<i>CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR</i> .....	17
<b><i>Marmara Bölgesi</i></b> .....	<b>17</b>
<i>CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR</i> .....	18
<b>ŞEHİRLER BAZINDA BULGULAR</b> .....	19
<b>YÖNTEM VE KISITLAR</b> .....	20

## GİRİŞ

EŞİK – Eşitlik için Kadın Platformu Ekim 2020’den bu yana toplumsal cinsiyet eşitliği, kadınlara yönelik şiddet ve cinskrım boyutuna gelmiş olan kadın cinayetlerine dair Meclis izlemesi yapmakta ve aylık raporlarla bulgularını kamuoyu ile paylaşmaktaydı.<sup>1</sup> 19 Mart 2021 günü, Cumhurbaşkanı’nın Meclis iradesini yok sayarak İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme kararını yayınlamasının ardından EŞİK, Meclis’e ve kamuoyuna İstanbul Sözleşmesi’ne sahip çıkma çağrısında bulundu. Hemen ardından, süregelmekte olan izleme faaliyetinin gerek kapsamını gerekse yöntemini genişleterek kapsamlı bir milletvekili izleme kampanyası başlattı. Böyle bir kampanya başlattığını bir basın açıklamasıyla kamuoyuna duyurdu.

**“#Vekilleri Takipteyiz! Hayatlarımız ve haklarımız için gözümüz üzerinizde! Kadınların kazanılmış haklarını korumak, kadın- erkek eşitliğini tam olarak hayata geçirmek için ne gerekiyorsa yapın. Kadınların güçlenmesi ve kadınların hakları için çalışmalar yapın, daha çok basın açıklaması yapın, daha çok soru önergesi verin. 1 Temmuz’a kadar zamanınızın önemli bölümünü bu konuya ayırın”** diyerek, Cumhurbaşkanı’nın Meclis iradesini yok sayarak tek başına hukuksuz bir şekilde aldığı İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme kararının kabul edilmemesini, Sözleşme’nin yürürlükte kalması ve 6284 sayılı yasanın etkin uygulanması gerektiğinin her ortamda dile getirilmesini istedi. Temel bir insan hakkı sözleşmesi olan, kadınlara ve kız çocuklarına karşı şiddetin önlenmesine yönelik en önemli uluslararası çerçeveyi sunan İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere vekillerin toplumsal cinsiyet eşitliğinin temel başlıklarına ilişkin performanslarının bir sonraki seçimlerde kadınların oy tercihine yansıtacağını da hatırlattı.

**Tek tek tüm vekiller izlemeye alınarak 20 Mart ile 1 Temmuz 2021 arasında ağırlıklı olarak İstanbul Sözleşmesi olmak üzere, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına karşı şiddet ve kadın cinayetleri, LGBTI+ hakları, kadınların nafaka hakkı, çocuk cinsel istismarı faillerine yönelik af girişimleri konularında 584 vekil<sup>2</sup> yüzlerce kadının gönüllü emeğiyle takip edildi.** İzleme soruları, vekillerin sosyal medya hesapları, genel medyada yer alan yazılı veya sözlü beyanları ve TBMM tutanaklarına bakılarak EŞİK gönüllüsü kadınlar tarafından cevaplandırıldı. Vekillerin bu tarihten önceki ve sonraki meclis faaliyet veya medya paylaşımları aşağıda ayrıntıları bulunan rakamlara yansıtılmadı. Çoğu doğrudan İstanbul Sözleşmesi ile ilgili olmak üzere 40 soruluk kapalı uçlu soru seti kullanıldı. Hazırlanan soru seti, arka planda her sorunun, 1 ile 5 arasında değişen ağırlıkta puanları olacak şekilde bir online anket sitesine yüklenmiştir.

EŞİK Platformunun bölge gruplarındaki yüzlerce EŞİK gönüllüsü kadının 3,5 aylık yoğun emeğinin ürünü olan bu rapor, partiler, bölgeler, iller ve cinsiyet bağlamlarında çeşitli başlıklar altında çarpıcı istatistik veri ve sonuçları ortaya koymaktadır.

<sup>1</sup> Bugüne kadar yayınlanmış 10 Meclis İzleme Raporu ve basın açıklamaları için: <https://esikplatform.net/kategori/meclis-izleme-basin-aciklamalari/>

<sup>2</sup> İzleme döneminde Meclis’te 584 vekil varken, Ekim ve Kasım aylarında AKP vekilleri İsmet Uçma ve İmran Kılıç’ın vefatlarıyla vekil sayısı 582’e düşmüştür.

## GENEL DEĞERLENDİRME

1. İzleme soruları her ne kadar tırpanlanmak istenen nafaka hakkı, çocuk cinsel istismarına af girişimleri ve genel olarak kadın ve LGBTI+ haklarını içerse de, ağırlıklı olarak İstanbul Sözleşmesini kapsamaktadır. Belirlenen 20 Mart – 1 Temmuz sürecinde ülke gündeminin birinci sıralarında İstanbul Sözleşmesi olduğu halde, vekillerin önemli bir bölümü konu hakkında tek cümle olumlu veya olumsuz görüş belirtmemişlerdir.
2. Eşit yurttaşlık ve eşit temsil talebimizin önemi bu çalışmayla bir kere daha ortaya çıkmıştır. Meclis'in sadece %17'sini oluşturan 101 kadın vekil, partilerinin erkek vekillerinden çok daha yüksek puanlar almıştır. Tüm kadın vekillerin puan ortalaması 13,35 iken, erkek vekillerin oranı 4,99'da kalmıştır. İzleme çalışmasında genel puanları en düşük çıkan iktidar partisi ve ortağına bakıldığında, cinsiyete dayalı farkın en yüksek olduğu partinin MHP (7,8 katı), en düşük partinin de AKP (2,1 katı) olduğu görülmüştür. Mecliste grubu olan muhalefet partileri söz konusu olduğunda da cinsiyete dayalı farkın dikkat çekici şekilde yüksek olduğu görülmüştür: İyi Parti bu grubun içinde en yüksek farkın görüldüğü parti olurken (3,2 katı), onu HDP (2,9 katı) ve sonra da CHP (2,7 katı) izlemektedir. **Bu dikkat çekici farkın bir nedeni, kadın hakları söz konusu olduğunda esas özne olarak kadın vekillerin sözü ve öncülüğünü öne çıkarma tutumu olabilir. Özellikle genel puanı yüksek partilerde kadın vekillerin puanının erkek vekillerden daha yüksek olmasının bir nedeni bilinçli bir tercih olarak erkek vekillerin konuyu kadın vekillere bırakması olabilir. Ancak daha genel tabloya bakılınca erkek vekillerin, kadın hakları mevzusunu sadece "kadınların sorunu" olarak görmek eğiliminde oldukları gerçeğini ana sebep olarak not düşmek gerekir. Oysaki, kadın haklarının bir bütün olarak tehdit altında olduğu, her gün en az 3 kadının öldürüldüğü bir ülkede, uluslararası insan ve kadın hakları hukukundan kopmak anlamına gelen İstanbul Sözleşmesi'ni fesih girişimi, bütün cinsiyetleri, tüm toplumu, ilgilendiren temel bir meseledir. Özellikle de bu hukuksuz fesih girişiminin meclisin iradesine rağmen yapılmış olması bütün vekillerin birincil sorunu olmalıdır. Çalışmanın bulguları, muhalefet partilerinin bile erkek vekillerinin önemli bir kısmının, İstanbul Sözleşmesi'ne dair partilerinin kadın vekilleri tarafından savunulan siyaset ve sözü sahiplenme veya destekleme girişiminde bulunmadıklarını ortaya çıkarmıştır.** Bu genel resmin dışında en yüksek performans gösteren partinin TİP olduğu görülmektedir, zira gerek kadın gerekse erkek vekillerinin hepsi oldukça yüksek puan almışlardır.
3. Önemli gözlemlerimizden biri, sosyal medyayı aktif kullanan AKP ve MHP vekillerinin bile İstanbul Sözleşmesi aleyhinde ya hiç yorum yapmamış olmaları ya da sadece 20 Mart'ta Cumhurbaşkanı kararını paylaşmaları olmuştur. Çok önemli bir gündem olarak izlemenin yapıldığı aylar boyunca İstanbul Sözleşmesi kamuoyunu yoğun şekilde meşgul etmişken dahi, "ret lobisinin" tüm çabalarına rağmen kendi vekillerini bile ikna edememiş olduklarını düşündüren bir sonuç ortaya çıkmıştır.

4. İktidar partisi AKP'nin vekillerinin sosyal medya hesaplarında yer alan paylaşımların neredeyse tümünün, partinin merkezi iletişim birimleri tarafından hazırlanmış içerikler olduğu görülmüştür. Kadın – erkek fark etmeksizin neredeyse tüm AKP vekillerinin çoğunlukla tek kaynaktan, tek tip ve eş zamanlı paylaşımlar yapması, AKP'nin neden cinsiyete dayalı puan farkının en düşük görüldüğü parti olduğunu açıklayıcı niteliktedir. Üstelik bu durum, AKP tarafından 'bizim kadınlarımız' söylemiyle sık sık hatırlatılan, 'diğer kadınlara' had bildirme tutumunun da bir tezahürü olarak değerlendirilebilir. İktidar ortağı MHP vekillerinin paylaşımlarının çoğu, parti başkanlarının yayınladığı içeriklerin doğrudan paylaşımı şeklinde gerçekleşmiştir.
5. İzleme çalışmasının ortaya çıkardığı bir başka bulgu, başta iktidar partisi AKP ve ortağı MHP vekilleri olmak üzere, birçok milletvekilinin, yemin etmelerini takiben ne Meclis Genel Kurulu'nda ne de komisyonlarda tek bir konuşma dahi yapmamış, herhangi bir kanun teklifi veya soru önermesine imza atmamış, kısacası vekil olarak hemen hemen hiçbir somut faaliyette bulunmamış olmalarıydı.

Önemle vurgulamak isteriz ki, ilk kez her kesimden ve görüşten kadınlar, aynı anda, bu kadar yaygın bir çalışmayı ortaklaşa yürüttüler. Kadın mücadelesinin geldiği nokta açısından çok önemli ve değerli bir sonuç yarattılar. Aynı zamanda bu çalışmada 81 ilden kadınlar, kendi vekillerini titiz ve sürekli şekilde izlediler ve böylece yakından tanıma fırsatı da buldular. İzleme ve denetleme girişimlerimiz bundan sonra da devam edecek: **#GözümüzÜzerinizde!**

## ÖZET BULGULAR

1. Tüm soruların toplumsal cinsiyet eşitliği ve İstanbul Sözleşmesi'nden taraf olacak şekilde cevaplanması durumunda alınabilecek azami puan olan **45 puan üzerinden 584 vekilin alabildiği ortalama puan sadece 6,84'tür. Toplam puanın yarısı bile olmayan 20 puanı alabilen toplam vekil sayısı ise sadece 70'tir, yani tüm Meclis'in ancak %12,33'üdür.**
2. Meclis'te grubu olan partiler içinde, iktidar ortağı **MHP, 45 üzerinden almış olduğu 0,71 puan ile tüm partiler içinde en düşük puanı almış olan partidir. Onu 0,95 puan ile iktidar partisi AKP izlemektedir.** Her iki parti de 1 puanlık ortalama bile yakalayamamışlardır. Her iki partide de 20 puandan yüksek alan tek bir vekil bile yoktur. **MHP vekillerinin yarısından fazlası ve AKP vekillerinin yüzde kırkı 0 puan almışlardır.**
3. Vekil sayısı yüksek olan 5 parti içinde **en yüksek ortalama puanı almış olan parti 16,53 puan ile HDP'dir. Onu 14,11 puan ile CHP izlemektedir.** Her iki parti de toplam puan olan 45'in yarısına bile erişmeyen ortalama puanlar almışlardır. Onları takip eden İYİ Parti ise 10 puanın bile altında kalmıştır. HDP vekillerinin yüzde 39'u 20 ve üzerinde puan alırken, bu oran CHP için yüzde 27 ve İYİ Parti için yüzde 19'dur.
4. **İstisnasız her partinin kadın vekilleri aynı partinin erkek vekillerinden daha yüksek puan almışlardır. Meclis'te grubu olan 5 partinin Türkiye genelinde tüm kadın vekillerinin ortalama puanı, erkek vekillerin neredeyse 3 katıdır.** Partiler içinde bu farkın en yüksek olduğu parti, kadın vekillerin erkeklerden neredeyse 8 kat yüksek ortalama puan aldığı MHP'dir. Bu oran en düşük AKP'dedir: AKP'li kadın vekiller erkek partidaşlarının 2 katından biraz daha yüksek ortalama puan almışlardır.
5. Vekil sayısı az olan partiler içinde 1 vekili olan DBP 44 puan alırken 4 vekil ile temsil edilen TİP 33,25 puan almışlardır.
6. **En yüksek ortalama puanı almış olan bölge, 8,15 ile Akdeniz Bölgesi'dir. Onu 7,52 ile Karadeniz ve 7,51 ile Ege Bölgeleri izlemektedir. En düşük ortalama puanı İç Anadolu Bölgesi almıştır. 20 puandan yüksek almış vekil oranı en yüksek olan bölge, %18,46 ile Karadeniz'dir.** Ancak belirtmek gerekir ki bu oran CHP, İYİ Parti ve DP vekilleri sebebiyledir, zira iktidar partilerinin vekilleri, diğer bölgelerdeki gibi Karadeniz'de de çok düşük puanlar almışlardır. 20 puandan yüksek almış vekil oranı en düşük olan bölge olan İç Anadolu bölgesinde 5 puandan düşük alan vekil oranı da %79,58'dir. **Marmara Bölgesi vekillerinin ise neredeyse yarısı 0 puan almıştır (% 46,34).**
7. Tüm Türkiye'deki şehirler içinde en yüksek ortalama puanı almış olan şehir 29,50 ortalama puan almış olan Bartın'dır. Onu 22,75 puan ile Şırnak ve 21 puan ile Tunceli izlemektedir. **En düşük ortalama puanı almış olan ve toplam vekil sayıları 21 olan 10 şehirden 9 tanesinin ortalama puanı 0'dır!** Hem en yüksek hem de en düşük puana sahip 10 şehirden dörder tanesi Doğu ve Güney Doğu bölgesi ile Karadeniz bölgelerinde yer almaktadır.

## PARTİLER BAZINDA BULGULAR

### *Partilere Göre Toplam ve Ortalama Puanlar*

EŞİK Platformu'nun çalışması kapsamında izlenen partiler, vekil sayıları ve parti olarak aldıkları ortalama puanlar aşağıdaki tabloda sunulmaktadır. Tabloda görüldüğü gibi, Meclis'te grubu olan partilerin aldıkları toplam ve ortalama puan aşağıdaki tabloda sunulmaktadır. Görüldüğü gibi iktidar partisi AKP ve ortağı MHP'nin toplam 336 vekilinin alabildiği ortalama puan 45 üzerinden 1 bile değildir!

Parti (vekil sayısına göre sıralanmış şekilde)	Toplam Puan	İzlenen Vekil Sayısı	Ortalama Puan (45 üzerinden)
<b>Meclis'te Grubu Olan Partiler</b>			
Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP)	275	288	0.95
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	1905	135	14.11
Halkların Demokratik Partisi (HDP)	925	56	16.52
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	34	48	0.71
İyi Parti	357	36	9.92

Meclis'te grubu bulunan 5 parti arasında, **iktidar ortağı Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) vekilleri en düşük ortalama puanı (45 puan üzerinden sadece 0,71) alan partidir. Onu 0,95 puan ile iktidar partisi olan Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) izlemektedir. Bu beş parti arasında en yüksek ortalama puanı 16,52 ile Halkların Demokratik Partisi (HDP) almıştır. Onu 14,11 puan ile Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) ve son olarak da 9,92 puan ile İYİ Parti izlemektedir.**

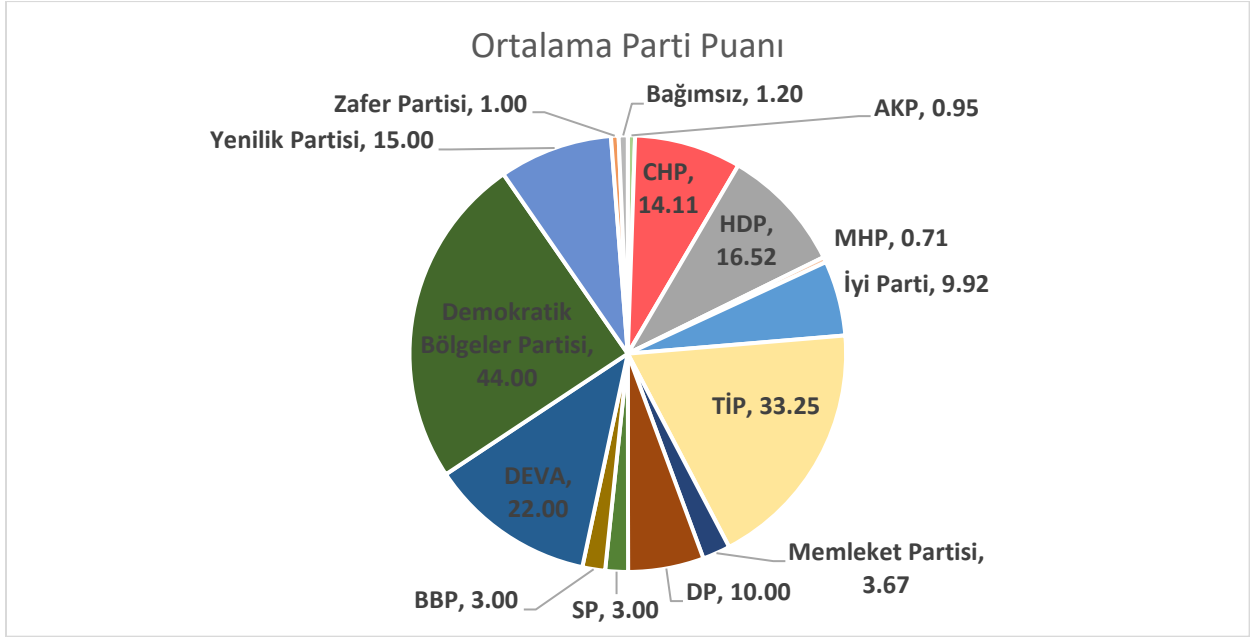
Meclis'te daha az sayıda vekil ile temsil edilen partilerin aldıkları toplam ve ortalama puanlar da aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.<sup>3</sup>

<b>Diğer Partiler ve Bağımsızlar</b>			
	Toplam Puan	Vekil sayısı	Ortalama Puan
Türkiye İşçi Partisi (TİP)	133	4	33.25
Memleket Partisi	11	3	3.67
Demokrat Parti (DP)	20	2	10.00
Zafer Partisi	2	2	1.00
Büyük Birlik Partisi (BBP)	3	1	3.00
Demokrasi ve Atılım Partisi (DEVA)	22	1	22.00
Demokratik Bölgeler Partisi (DBP)	44	1	44.00
Saadet Partisi (SP)	3	1	3.00
Yenilik Partisi	15	1	15.00
Bağımsız	6	5	1.20

<sup>3</sup> Vekil sayılarının düşüklüğü, hele ki tek vekil ile temsil edilen partiler söz konusu olduğunda, vekillerin aldığı puanların partinin izleme konularına dair genel duruşunu yansıtmıyorsa yansıtmadığı konusunda belirgin bir değerlendirme yapmayı zorlaştırmaktadır.

Vekil sayıları daha az olan 9 parti arasında ise tek vekil ile temsil edilen Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) neredeyse tam puan (44) alırken, dört vekile sahip Türkiye İşçi Partisi (TİP) 33,25 ortalama ile onu takip etmektedir. Demokrasi ve Atılım Partisi'nin (DEVA) tek vekili de 22 puan almıştır. Bu dokuz parti arasındaki en düşük ortalama puanları alan partiler 1 puan ile Zafer Partisi ve her biri 3'er puan almış olan Saadet Partisi (SP) ile Büyük Birlik Partisi'dir (BBP).

Aşağıdaki grafik Meclis'te temsil edilen tüm partilerin aldıkları ortalama puana göre durumlarını göstermektedir:



### Partiler Bazında 20 Puandan Yüksek Alan Vekil Oranları

45 toplam puan üzerinden yapılan izleme çalışmasında 20 ve üzerinde puan alan vekil sayıları ve bu sayıların partilerin toplam vekillerinin yüzde kaçını oluşturduğu aşağıdaki tabloda görülebilir. Tablodan da açıkça görüleceği gibi, **azami puanın yarısı bile olmayan 20 puan (ve üzerinde) alabilen toplam vekil sayısı sadece 72, yani 584 vekilin ancak %12,33'üdür.**

Parti (Vekil sayısına göre sıralanmış şekilde)	En Yüksek Puan	20puandan yüksek alan vekil sayısı	%
<b>Meclis'te grubu olan partiler</b>			
Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP)	14	0	0.00%
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	45	36	26.67%
Halkların Demokratik Partisi (HDP)	44	22	39.29%
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	12	0	0.00%
İyi Parti	33	7	19.44%
<b>Toplam</b>		<b>65</b>	<b>11.55%</b>

Tablodan da görüleceği üzere Meclis'te grubu olan beş parti içinde, **hiçbir vekili 20 ve üzerinde puan almamış sadece 2 parti görülmektedir: AKP ve MHP, yani iktidar partileri!** Diğer 3



muhalefet partisinin içinde 20 ve üzerinde puan almış vekil oranı en yüksek olan parti, %39,29 ile HDP'dir. Onu %26,67 ile CHP ve son olarak da %19,44 ile İYİ Parti izlemektedir.

Diğer Partiler ve Bağımsızlar			
Parti (Vekil sayısına göre sıralanmış şekilde)	En Yüksek Puan	20 puandan yüksek alan vekil sayısı	%
Türkiye İşçi Partisi (TİP)	43	4	100.00%
Memleket Partisi	9	0	0.00%
Demokrat Parti (DP)	20	1	50.00%
Zafer Partisi	2	0	0.00%
Büyük Birlik Partisi (BBP)	3	0	0.00%
Demokrasi ve Atılım Partisi (DEVA)	22	1	100.00%
Demokratik Bölgeler Partisi (DBP)	44	1	100.00%
Saadet Partisi (SP)	3	0	0.00%
Yenilik Partisi	15	0	0.00%
Bağımsız	3	0	0.00%
<b>Toplam</b>		<b>7</b>	<b>33.33%</b>

#### *Partiler Bazında Düşük Puan Almış Vekil Oranları*

Vekil sayıları düşük olan dokuz parti ve bağımsızlara baktığımızda ise dört vekili de 20 ve üzerinde puan almış TİP ile tek vekilleri olan ve onların da 20 veya üzerinde puan aldığı DBP ve DEVA partileri %100 ile listenin üst sırasında yer almaktadırlar. Memleket Partisi, Saadet Partisi, Yenilik Partisi ile Zafer Partisi vekillerinin hiçbiri 20 puana bile erişememişlerdir.

Parti (vekil sayısına göre sıralanmış şekilde)	5 puandan düşük alan vekil oranı	0 puan alan vekil oranı
<b>Meclis'te Grubu olan Partiler</b>		
Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP)	69.44%	39.93%
Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)	19.26%	5.19%
Halkların Demokratik Partisi (HDP)	26.79%	3.57%
Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)	83.33%	54.17%
İyi Parti	19.44%	8.33%

**Meclis'te grubu olan partiler içinde iktidar partileri en düşük puanları alan vekillere sahiptir. 5'ten düşük puan alan MHP vekillerinin oranı %83,33 iken yarısından fazlası (%54,17'si) 0 puan almıştır. AKP vekillerinin ise %69,44'ü 5 puanın altında alırken, %39,93'ü puan almıştır.** Yüksek vekil sayısına sahip 3 muhalefet partisi içinde 0 puan alan vekil sayısı en düşük olan parti %3,57 oranıyla HDP olurken, onu vekillerinin %5,19'u 0 puan almış olan CHP izlemektedir. Son olarak İYİ Parti'nin 0 alan vekil oranı %8,33 olmuştur. Öte yandan bu 3 büyük muhalefet partileri içinde 5'in altında puan almış vekil oranları açısından HDP %26,79 ile CHP ve İYİ Parti'nin gerisinde yer almaktadır. Bu 3 büyük parti arasında 5 puandan düşük alan vekil oranı en düşük parti olan %19,26 ile CHP iken onu %19,44 ile İYİ Parti izlemektedir.

Parti (vekil sayısına göre sıralanmış şekilde)	5 puandan düşük alan vekil oranı	0 puan alan vekil oranı
<b>Diğer Partiler ve Bağımsızlar</b>		
Türkiye İşçi Partisi (TİP)	0.00%	0.00%
Memleket Partisi	66.67%	33.33%
Demokrat Parti (DP)	50.00%	50.00%
Büyük Birlik Partisi (BBP)	100.00%	0.00%
Demokrasi ve Atılım Partisi (DEVA)	100.00%	0.00%
Demokratik Bölgeler Partisi (DBP)	0.00%	0.00%
Saadet Partisi (SP)	0.00%	0.00%
Yenilik Partisi	0.00%	0.00%
Zafer Partisi	100.00%	50.00%
Bağımsız	100.00%	40.00%
<b>Toplam</b>	<b>51.37%</b>	<b>27.05%</b>

Meclis'te temsil edilen diğer partiler içinde ise hiçbir vekili 5'in altında puan almamış olan 4 vekilli TİP, ile birer vekile sahip olan DBP, DEVA ve Yenilik Partisi görülmektedir. BBP, SP ve Zafer Partisi'nin ise hiçbir vekili 5'in üstünde puan almamışlarken Memleket Partisi'nin 3 vekilinden ikisi, yani %66,67'si 5 puanın altında almışlardır.

#### **CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARI**

EŞİK Platformu'nun vekil izleme çalışmasının Meclis'te grubu olan 5 partiye ilişkin bulguları aşağıdaki tabloda da açıkça görüldüğü gibi, istisnasız her partinin kadın vekillerinin erkek vekillerden daha yüksek puan aldığını ortaya koymuştur.

	Kadın Vekil Sayısı	Toplam Puan	Ortalama Puan	Erkek Vekil Sayısı	Toplam Puan	Ortalama Puan
<b>TOPLAM</b>	<b>99</b>	<b>1276</b>	<b>12.63</b>	<b>464</b>	<b>2217</b>	<b>4.78</b>
AKP	54	88	1.63	234	179	0.76
CHP	16	502	31.38	119	1406	11.82
HDP	23	615	26.74	33	310	9.39
MHP	4	15	3.75	44	21	0.48
İYİ Parti	2	56	28.00	34	301	8.85

Kadın vekillerin erkek vekillerden 2,64 kat daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Tek tek partiler nezdinde incelendiğinde ise, kadın vekiller ile erkek vekillerin aldıkları puan farkının en yüksek olduğu partinin MHP olduğu ortaya çıkmıştır. Bu partinin kadın vekilleri, erkek vekillerin neredeyse 8 katı oranında yüksek puan almışlardır. Bu farkın görece en az olduğu parti AKP'de kadınlar erkeklerden 2,14 katı yüksek puan almıştır. Vekillerin cinsiyetlerine göre aldıkları puan farkları CHP ve HDP'de birbirine çok yakın orandadır: CHP'de kadınlar 2,65 katı puan alırken, HDP'de bu oran 2.85'tir.

\* Toplam kadın vekil sayısı 101'dir: grubu olmayan TİP ve DBP'nin de birer kadın vekili vardır.

## BÖLGELER BAZINDA BULGULAR

Yukarıda bahsedildiği üzere, EŞİK Milletvekili İzleme Çalışması altı bölge grubu tarafından yapılmıştır. Bu bölgelerin aldıkları puanlar bazındaki bulgular aşağıda sunulmaktadır.

Bölge (alfabetik sırayla)	Vekil sayısı	Toplam Puan	Ortalama Puan	En Yüksek Puan
Akdeniz	72	587	8.15	40
Ege	74	556	7.51	42
İç Anadolu	97	387	3.99	37
Doğu ve Güney Doğu Anadolu	112	670	5.98	44
Karadeniz	65	489	7.52	45
Marmara	164	1071	6.53	43

En yüksek ortalama puanı almış olan bölge, 8,15 ile Akdeniz Bölgesi'dir. Onu 7,52 ile Karadeniz ve 7,51 ile Ege Bölgeleri izlemektedir. En düşük ortalama puanı ise İç Anadolu Bölgesi'nin aldığı görülmektedir. Onu 5,98 ortalama puan ile Doğu ve Güney Doğu bölgesi izlemektedir. En yüksek vekile sahip olan Marmara Bölgesi ise 6,53 ortalama puan ile dördüncü sırada yer almaktadır.

Altı bölgenin vekillerinin almış olduğu en yüksek puanlar incelendiğinde ise Karadeniz bölgesinden bir vekilin tam puan yani 45 puan aldığı, onu 44 puan ile Doğu ve Güney Doğu bölgesi, 43 puan ile Marmara bölgesi ve 42 puan ile İç Anadolu bölgesi izlemektedir. Bu açıdan da alınan en yüksek puan ancak 37 olan İç Anadolu bölgesi son sıradadır. Puanlar açısından daha detaylı bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Bölge (alfabetik sırayla)	20'puandan yüksek vekil oranı	5 puandan düşük vekil oranı	0 puanlı vekil oranı
Akdeniz	15.28%	61.11%	33.33%
Ege	10.81%	59.46%	20.27%
İç Anadolu	7.22%	79.38%	37.11%
Doğu ve Güney Doğu Anadolu	11.61%	74.11%	32.14%
Karadeniz	18.46%	69.23%	36.92%
Marmara	12.80%	70.73%	46.34%

6 bölge içinde 20 puandan yüksek almış vekil oranı en yüksek olan bölge, %18,46 ile Karadeniz bölgesi olarak ortaya çıkmaktadır. Ancak şunu belirtmek gerekir ki, bu oranın yüksek olmasının sebebi bölgenin 9 CHP'li, 2 İYİ Parti'li ve 1 DP'li vekilin aldıkları puanlardır ve iktidar partileri olan AKP ve MHP'nin bölge vekilleri aynı diğer bölgelerde olduğu gibi çok düşük puanlar almışlardır. Onu %15,26 ile Akdeniz ve 12,80 ile Marmara bölgeleri izlemektedir. 20 puandan yüksek alan vekil oranı en düşük olan bölge ise vekillerinin sadece %7,22'si 20 ve üzerinde puan almış olan İç Anadolu bölgesidir.

Düşük puanlar açısından ise, 5 puandan düşük alan vekil oranı açısından en yüksek bölge, %79,58 ile yine İç Anadolu bölgesidir. Öte yandan 0 puan alan vekil oranı en yüksek olan bölge ise neredeyse yarısı 0 puan almış olan (%46,34) Marmara Bölgesi olarak görülmektedir.

### CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR

Kadın ve erkek vekillerin bölgelerde aldıkları puanlara ve aralarındaki farklara ilişkin ortalama puanları gösteren tablo aşağıdadır.

	Akdeniz	Ege	Doğu ve GD Anadolu	İç Anadolu	Karadeniz	Marmara
	Ortalama Puan					
Kadın	16,08	17,70	16,48	8,87	13,29	11,89
Erkek	6,6	5,92	3,56	3,14	6,95	5,08
Fark (katı)	x 2,44	x 2,99	x 4,63	x 2,82	x 1,91	x 2,34

Tabloda da açıkça görüldüğü üzere, kadın vekillerin en yüksek ortalama puanı aldıkları bölge Ege Bölgesi'dir. Onu Doğu ve Güney Doğu bölgesi takip etmektedir. Kadınların en düşük ortalama puana sahip olduğu bölge, erkeklerin de en düşük ortalama aldığı İç Anadolu bölgesidir. Kadın vekillerin erkek vekillerin kaç katı puan aldıklarına göre bölgeler kıyaslandığında, en çarpıcı farkın Doğu ve Güney Doğu bölgesinde olduğu görülüyor. Farkın en az olduğu bölge ise kadınların erkeklerden 1,91 kat daha yüksek ortalama puan aldığı Karadeniz bölgesi.

### Akdeniz Bölgesi

Bölgelerdeki şehirlerin durumuna baktığımızda, Akdeniz bölgesinde en yüksek ortalama puan alan şehrin 11,42 puan ile Mersin olduğu görülmektedir. Aşağıdaki tabloda bölgenin tüm şehirlerinin detaylı tablosu sunulmaktadır.

Akdeniz - Şehirler	MV sayısı	Ortalama Puan	20'den yüksek alan vekil oranı	5'ten düşük alan vekil oranı	0 puan alan vekil oranı
Adana	15	10.07	20.00%	46.67%	26.67%
Antalya	15	6.47	6.67%	53.33%	40.00%
Burdur	3	10.33	33.33%	66.67%	33.33%
Hatay	11	8.36	18.18%	63.64%	27.27%
Isparta	4	8.25	25.00%	75.00%	75.00%
Kahramanmaraş	8	5.63	12.50%	87.50%	25.00%
Mersin	12	11.42	16.67%	50.00%	16.67%
Osmaniye	4	0.25	0.00%	100.00%	75.00%

Bölgede bir şehrin ortalama puanı 5'in altında. Onu 10,33 ortalama puan ile Burdur ve 10,07 puan ile Adana izlemektedir. En düşük puanı ise 0,25 puan ile Osmaniye almış durumda. 20 ve üzerinde puan almış vekil oranı en yüksek şehir ise 3 vekil ile temsil edilen Burdur (%33,33). Osmaniye vekillerinin içinde ise 20'den yüksek puan almış hiçbir vekil olmadığı gibi %75'i de 0 puan almış durumdadır.

### CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR

Bölgede cinsiyete göre puan farkının en yüksek parti MHP: Akdeniz'deki MHP'li kadın vekiller erkeklerin 5 katı kadar yüksek puan almış durumda.

Akdeniz	Kadın Vekil	Puan	Ortalama	Erkek Vekil	Puan	Ortalama
	<b>12</b>	<b>193</b>	<b>16.08</b>	<b>60</b>	<b>396</b>	<b>6.6</b>
AKP	6	18	3.00	26	29	1.12
CHP	2	71	35.50	17	220	12.94
HDP	2	69	34.50	3	52	17.33
MHP	1	2	2.00	7	3	0.43
İYİ Parti	1	33	33.00	5	58	11.60
TİP	Bu bölgede kadın vekili yok			1	32	32.00
Zafer Partisi	Hiç kadın vekili yok			1	2	2.00

Bu bölgede farkın en az olduğu parti HDP'nin kadın vekilleri erkeklerin 2 katı yüksek ortalama puan almış durumdadır.

### Ege Bölgesi

Ege bölgesi şehirleri içinde en yüksek ortalama puan 11,57 puan ile Muğla'da iken 8 şehrin puan ortalaması 5'in altında.

Ege - Şehirler	MV Sayısı	Ortalama Puan	20'den yüksek alan vekil oranı	5'ten düşük alan vekil oranı	0 puan alan vekil oranı
Afyonkarahisar	6	2.83	0.00%	83.33%	50.00%
Aydın	8	5.25	12.50%	75.00%	12.50%
Denizli	7	8.29	14.29%	71.43%	0.00%
Kütahya	5	1.60	0.00%	100.00%	40.00%
İzmir	28	10.64	17.86%	42.86%	14.29%
Manisa	10	4.20	0.00%	70.00%	30.00%
Muğla	7	11.57	14.29%	28.57%	0.00%
Uşak	3	3.33	0.00%	66.67%	66.67%

En düşük puanı ise 1,60 puan ile Kütahya almış durumda. 20 ve üzerinde puan almış vekil oranı en yüksek şehir 28 vekil ile temsil edilen İzmir (%17,86) iken Uşak'ta 20'den yüksek puan almış hiçbir vekil yok. Yine Uşak vekillerinin %66,67'sinin 0 puan aldığı görülüyor. Ege Bölgesi şehirlerinin yarısında 20 puan ve üzerinde puan almış olan hiçbir vekil bulunmuyor.

### CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR

Ege Bölgesi'nin kadın vekillerin erkek vekillerin 3 katı puan ortalaması aldıkları görülmektedir.

Ege	Kadın Vekil	Puan	Ortalama	ErkekVekil	Puan	Ortalama
	10	<b>177</b>	<b>17.7</b>	64	379	<b>5.92</b>
AKP	5	<b>18</b>	<b>3.6</b>	27	22	<b>0.81</b>
CHP	4	<b>117</b>	<b>29.25</b>	23	294	<b>12.78</b>
HDP	1	<b>42</b>	<b>42</b>	1	13	<b>13.00</b>
MHP	Bu bölgede kadın vekili yok			5	3	<b>0.60</b>
İYİ Parti	Bu bölgede kadın vekili yok			5	43	<b>8.60</b>
DP	Bu bölgede kadın vekili yok			1	0	<b>0.00</b>
Memleket P.	Hiç kadın vekili yok			1	2	<b>2.00</b>
Bağımsız	Bağımsız kadın vekil yok			1	2	<b>2.00</b>

Bölgede kadın vekillerin erkek vekillere göre en yüksek puanı AKP'li kadınların aldığı görülüyor. Oysa bu fark Türkiye genelinde AKP için 2,18 katı iken Ege bölgesinde 4.4 katına çıkmaktadır. Benzer bir yükseliş HDP için de geçerli: Türkiye genelinde HDP'li kadın vekiller erkeklerin aldığı ortalama puanın 2,76 katı puan almışken, Ege'de bu fark 3.23 katına çıkmaktadır.

### Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgeleri

**Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerindeki 23 şehirden 13 tanesinin ortalama puanı 5'ten düşük.** Bölgenin en yüksek ortalama puanı 22,75 ile Şırnak'ta. Onu 21 puan ile Tunceli izliyor.

Doğu ve Güney Doğu - Şehirler	MV Sayısı	Ortalama Puan	20'den yüksek alan vekil oranı	5'ten düşük alan vekil oranı	0 puan alan vekil oranı
Adıyaman	5	2.60	0.00%	80.00%	40.00%
Ağrı	4	13.00	25.00%	50.00%	25.00%
Ardahan	2	7.50	0.00%	50.00%	50.00%
Batman	5	7.00	0.00%	60.00%	20.00%
Bingöl	3	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Bitlis	3	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Diyarbakır	10	10.20	20.00%	60.00%	20.00%
Elazığ	5	5.80	20.00%	80.00%	20.00%
Erzincan	2	0.50	0.00%	100.00%	50.00%

Erzurum	6	2.33	0.00%	66.67%	33.33%
Gaziantep	13	2.77	7.69%	92.31%	61.54%
Hakkari	2	8.50	0.00%	50.00%	50.00%
İğdır	2	2.00	0.00%	100.00%	0.00%
Kars	2	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Kilis	2	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Malatya	6	0.83	0.00%	100.00%	16.67%
Mardin	6	11.33	33.33%	50.00%	16.67%
Muş	4	15.50	50.00%	50.00%	50.00%
Siirt	3	2.67	0.00%	33.33%	0.00%
Şanlıurfa	14	3.00	0.00%	92.86%	0.00%
Şırnak	4	22.75	75.00%	0.00%	0.00%
Tunceli	2	21.00	50.00%	0.00%	0.00%
Van	7	1.71	0.00%	100.00%	28.57%

En düşük ortalama puana sahip şehirler 0 puan almış olan Bingöl, Bitlis, Kars ve Kilis. Bölgenin 15 şehrinde 20 puan ve üzerinde puan almış hiçbir vekil bulunmuyorken, 8 tanesindeki tüm vekiller 5'in altında puan almış ve 4 tanesindeki hepsi de 0 puan almış durumda.

### *CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR*

Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgesindeki 21 kadın vekilin 91 erkek vekilden 4,63 kat fazla puan aldığı görülüyor. Bu oran Türkiye genelindeki farktan 2 kat daha fazla.

Doğu ve Güney Doğu	Kadın Vekil	Puan	Ortalama	Erkek Vekil	Puan	Ortalama
	21	346	<b>16.48</b>	91	324	<b>3.56</b>
AKP	6	4	<b>0.67</b>	50	39	<b>0.78</b>
CHP	<i>Bu bölgede kadın vekili yok</i>			7	81	<b>11.57</b>
HDP	14	298	<b>21.29</b>	23	176	<b>7.65</b>
MHP	<i>Bu bölgede kadın vekili yok</i>			6	4	<b>0.67</b>
İYİ Parti	<i>Bu bölgede kadın vekili yok</i>			2	6	<b>3.00</b>
DBP	1	44	<b>44.00</b>	<i>Tek vekil ile temsil ediliyor; erkek vekili yok</i>		
Yenilik P.	<i>Kadın vekili yok</i>			1	15	<b>15.00</b>
Bağımsız	<i>Bağımsız kadın vekil yok</i>			2	3	<b>1.50</b>

Partiler açısından bakıldığında ise, AKP'li kadın vekiller diğer bölgelerden farklı olarak erkeklerden daha düşük ortalama puan almış görünüyorlar. HDP ise Türkiye eğilimiyle hemen hemen aynı sonucu vermiş görülüyor: kadın vekiller erkek vekillerin 2,78 katı yüksek puan almış.

### İç Anadolu Bölgesi

İç Anadolu bölgesinin en yüksek ortalama puana sahip şehri 13,00 puan ile Kırşehir. Onu 8,43 ile Eskişehir izliyor. En düşük puanı ise 0,20 puan ile Sivas almış durumda.

İç Anadolu - Şehirler	MV Sayısı	Ortalama Puan	20'den yüksek alan vekil oranı	5'ten düşük alan vekil oranı	0 puan alan vekil oranı
Aksaray	4	1.75	0.00%	50.00%	25.00%
Ankara	36	5.78	13.89%	75.00%	30.56%
Çankırı	2	0.50	0.00%	100.00%	50.00%
Eskişehir	7	8.43	14.29%	57.14%	28.57%
Karaman	3	4.67	0.00%	66.67%	0.00%
Kayseri	10	1.30	0.00%	90.00%	60.00%
Kırıkkale	3	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Kırşehir	2	13.00	50.00%	50.00%	0.00%
Konya	15	2.13	0.00%	93.33%	26.67%
Nevşehir	3	4.67	0.00%	66.67%	33.33%
Niğde	3	3.00	0.00%	66.67%	33.33%
Sivas	5	0.20	0.00%	100.00%	80.00%
Yozgat	4	0.75	0.00%	100.00%	50.00%

20 ve üzerinde puan almış vekil oranı en yüksek Kırşehir'i, %14,29 ile Eskişehir ve %13,89 ile Ankara takip ediyor. **13 şehirli İç Anadolu bölgesinde, tam 10 şehrin 20 ve üzerinde puan almış hiçbir vekili yok!** 4 şehrin tüm vekilleri ile Konya ve Kayseri'nin %90'dan fazla vekilleri beş puandan düşük almış durumda. Kırıkkale'nin her 3 vekili de 0 puan alırken, Sivas vekillerinin %80'i 0 puan almış durumda.

#### CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR

Bölgede, Türkiye geneline kıyasla AKP ve MHP açısından önemli bir fark görünmektedir.

İç Anadolu	Kadın Vekil	Puan	Ortalama	Erkek Vekil	Puan	Ortalama
	16	133	<b>8.87</b>	81	254	<b>3.14</b>
AKP	10	11	<b>1.10</b>	40	35	<b>0.88</b>
CHP	2	49	<b>24.50</b>	19	162	<b>8.53</b>
HDP	1	37	<b>37.00</b>	<i>Bu bölgede erkek vekili yok</i>		
MHP	2	13	<b>6.50</b>	12	4	<b>0.33</b>
İYİ Parti	1	23	<b>23.00</b>	8	47	<b>5.88</b>
BBP	<i>Kadın vekili yok</i>			1	3	<b>3.00</b>
SP	<i>Kadın vekili yok</i>			1	3	<b>3.00</b>

Türkiye genelinde AKP'li kadın vekillerin erkeklerin 2,18 katı aldığı görülürken, İç Anadolu bölgesinde bu fark 1,25'e düşüyor. MHP'de ise durum tam tersi: Türkiye genelinde fark 8 kat iken, bölgede 19,70 katlık bir farka yükseliyor.



### Karadeniz Bölgesi

Karadeniz bölgesindeki 18 şehirden 8 tanesinin ortalama puanı 5'ten düşük. Bölgenin en yüksek ortalama puanı 29,50 ile Bartın'da. Onu 15 puan ile Ordu izliyor. En düşük ortalama puana sahip şehirler ise 0 puan almış olan Bayburt, Bolu, Gümüşhane ve Karabük.

Karadeniz - Şehirler	MV sayısı	Ortalama Puan	20'den yüksek alan vekil oranı	5'ten düşük alan vekil oranı	0 puan alan vekil oranı
Amasya	3	1.00	0.00%	100.00%	33.33%
Artvin	2	9.50	0.00%	50.00%	50.00%
Bartın	2	29.50	50.00%	0.00%	0.00%
Bayburt	1	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Bolu	2	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Çorum	4	7.25	25.00%	75.00%	50.00%
Düzce	3	2.33	0.00%	66.67%	66.67%
Giresun	4	6.00	25.00%	75.00%	75.00%
Gümüşhane	2	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Karabük	3	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Kastamonu	3	2.67	0.00%	66.67%	33.33%
Ordu	6	15.00	50.00%	50.00%	33.33%
Rize	3	2.33	0.00%	100.00%	0.00%
Samsun	9	8.22	22.22%	66.67%	22.22%
Sinop	2	14.00	50.00%	50.00%	0.00%
Trabzon	6	5.17	0.00%	66.67%	33.33%
Tokat	5	8.00	20.00%	60.00%	0.00%
Zonguldak	5	14.00	40.00%	60.00%	0.00%

Bölgenin 10 şehrinde 20 puan ve üzerinde puan almış hiçbir vekil bulunmuyorken, 6 tanesindeki tüm vekiller 5'in altında puan almış ve 4 tanesindeki hepsi de 0 puan almış durumda.

### CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR

Karadeniz Bölgesi tüm bölgeler içinde kadın vekiller ile erkek vekillerin ortalama puanları arasındaki farkın en düşük olduğu bölge olarak görünüyor. Bölgede kadın vekillerin aldığı puan erkeklerin 1,91 katı çıkıyor, oysa Türkiye genelinde bu oran 2,5.

Karadeniz	Kadın Vekil	Puan	Ortalama	Erkek Vekil	Puan	Ortalama
	7	93	<b>13.29</b>	57	396	<b>6.95</b>
AKP	5	16	<b>3.20</b>	38	45	<b>1.18</b>
CHP	2	77	<b>38.50</b>	13	278	<b>21.38</b>
MHP	Bu bölgede kadın vekili yok			2	1	<b>0.50</b>
İYİ Parti	Bu bölgede kadın vekili yok			3	52	<b>17.33</b>
DP	Bu bölgede kadın vekili yok			1	20	<b>20.00</b>
Memleket P.	Hiç kadın vekili yok			1	0	<b>0.00</b>

Partiler açısından bakıldığında ise, AKP'li kadın vekiller, bu bölgede erkeklerin 2,71 katı yüksek ortalama puan almış görünüyorlar ki bu oran Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında AKP açısından Ege Bölgesi'ni takiben ikinci en yüksek fark oranı. CHP açısından ise durum tam tersi, bölgedeki CHP'li kadın vekillerin aldığı ortalama puan erkeklerin 1,80 katıyken, Türkiye genelinde bu oran 2,65. CHP açısından bu farkın en aza indiği bölgenin Karadeniz olduğu ortaya çıkıyor.

### Marmara Bölgesi

Marmara bölgesindeki 11 şehirden 5 tanesinin ortalama puanı 5'ten düşük. Bölgenin en yüksek ortalama puanı 15,50 ile Çanakkale'de. Çanakkale dışında bölgede 10 ortalama puanın üzerinde almış ikinci bir şehir bulunmuyor. Ancak bölgede 0 ortalama puan almış şehir de yok.

Marmara Şehir	MV Sayısı	Ortalama Puan	20'den yüksek alan vekil oranı	5'ten düşük alan vekil oranı	0 puan alan vekil oranı
Balıkesir	9	3.78	0.00%	66.67%	0.00%
Bilecik	2	2.50	0.00%	50.00%	50.00%
Bursa	20	7.60	20.00%	70.00%	30.00%
Çanakkale	4	15.50	50.00%	50.00%	0.00%
Edirne	3	6.33	0.00%	66.67%	33.33%
İstanbul	94	6.52	13.83%	73.40%	57.45%
Kırklareli	3	2.33	0.00%	100.00%	33.33%
Kocaeli	12	5.83	8.33%	66.67%	50.00%
Sakarya	7	4.43	0.00%	71.43%	28.57%
Tekirdağ	7	9.86	14.29%	42.86%	42.86%
Yalova	3	3.00	0.00%	100.00%	66.67%

En düşük ortalama puana sahip şehirler 2,33 ile Kırklareli ve onu takiben 2,50 ortalama puana sahip Bilecik. Bölgenin 6 şehrinde 20 puan ve üzerinde puan almış hiçbir vekil bulunmuyorken, 2 tanesindeki tüm vekiller 5'in altında puan almış durumda. Marmara bölgesinde en fazla 0 puan almış vekile sahip şehir %66,67 ile Yalova.

### *CİNSİYETE GÖRE AYRIŞMIŞ PARTİ PUANLARINA İLİŞKİN BULGULAR*

Marmara bölgesindeki cinsiyete dayalı ortalama puan farkı açısından 2 bulgunun öne çıktığı görülmektedir. Birincisi, AKP'li kadın vekillerin bu bölgede erkek vekillerden 3,63 katı daha yüksek puan almış olmaları ve bu oranın Türkiye geneline göre sıralandığında Ege bölgesinin hemen ardından en yüksek ikinci fark olmasıdır.

Marmara	Kadın Vekil	Puan	Ortalama	Erkek Vekil	Puan	Ortalama
	35	416	<b>11.89</b>	129	655	<b>5.08</b>
AKP	22	24	<b>1.09</b>	53	16	<b>0.30</b>
CHP	6	188	<b>31.33</b>	40	371	<b>9.28</b>
HDP	5	169	<b>33.80</b>	6	69	<b>11.50</b>
MHP	1	0	<b>0.00</b>	12	6	<b>0.50</b>
İYİ Parti	<i>Bu bölgede kadın vekili yok</i>			11	95	<b>8.64</b>
DEVA	<i>Bu bölgede kadın vekili yok</i>			1	22	<b>22.00</b>
Memleket P.	<i>Bu bölgede kadın vekili yok</i>			1	9	<b>9.00</b>
TİP	1	35	<b>35.00</b>	2	66	<b>33.00</b>
ZaferPartisi	<i>Hiç kadın vekili yok</i>			1	0	<b>0.00</b>
Bağımsız	<i>Bağımsız kadın vekil yok</i>			2	1	<b>0.50</b>

İkinci dikkat çeken bulgu da CHP'li kadın vekillerin bu bölgede erkeklerden 3,38 kat yüksek ortalama puan almış olması ve bunun da tüm bölgelerin içinde Marmara'nın farkın en yüksek olduğu bölge olarak birinci sıraya oturmuş olmasıdır.

## ŞEHİRLER BAZINDA BULGULAR

Bu özet rapor kapsamında sadece en yüksek ortalama puanı almış olan ilk 10 şehir ile en düşük ortalama puana sahip son 10 şehre ait bulgulara yer verilmektedir. En yüksek puanı almış 10 şehir ve bulguları aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

En Yüksek Puan Alan 10 Şehir	MV Sayısı	Ortalama Puan	20'den yüksek alan vekil oranı	5'ten düşük alan vekil oranı	0 puan alan vekil oranı
Bartın	2	29.50	50.00%	0.00%	0.00%
Şırnak	4	22.75	75.00%	0.00%	0.00%
Tunceli	2	21.00	50.00%	0.00%	0.00%
Çanakkale	4	15.50	50.00%	50.00%	0.00%
Muş	4	15.50	50.00%	50.00%	50.00%
Ordu	6	15.00	50.00%	50.00%	33.33%
Sinop	2	14.00	50.00%	50.00%	0.00%
Zonguldak	5	14.00	40.00%	60.00%	0.00%
Ağrı	4	13.00	25.00%	50.00%	25.00%
Kırşehir	2	13.00	50.00%	50.00%	0.00%

Tüm Türkiye'deki şehirler içinde en yüksek ortalamayı almış olan şehir 2 vekil ile temsil edilen ve 29,50 ortalama puan almış olan Bartın. Karadeniz Bölgesinin bu şehrinin 2 vekilinden bir tanesi 20'den yüksek puan alırken, her ikisi de 5'ten yüksek almışlardır. Bartın'ı takip eden Türkiye'deki en yüksek ikinci puanı almış olan şehir 22,75 puan ile Şırnak'tır. Bu şehrin 4 vekilinden 3 tanesi 20'den yüksek puan almış ve hiçbiri 5'ten düşük almamıştır. 20'den yüksek ortalama puana sahip Türkiye'nin üçüncü şehri ise 21 puan ile Tunceli'dir. Bu 3 şehri takip eden diğer 7 şehir ise sırasıyla Çanakkale, Muş, Ordu, Sinop, Zonguldak, Ağrı ve Kırşehir'dir. En yüksek puana sahip 10 şehirden dörder tanesi Doğu ve Güney Doğu bölgesi ile Karadeniz bölgelerinde yer almaktadır. Geri kalan 2 şehirden biri Marmara ve biri de İç Anadolu bölgesindedir.

En Düşük Puan Alan 10 Şehir	MV Sayısı	Ortalama Puan	20'den yüksek alan vekil oranı	5'ten düşük alan vekil oranı	0 puan alan vekil oranı
Sivas	5	0.20	0.00%	100.00%	80.00%
Bayburt	1	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Bingöl	3	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Bitlis	3	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Bolu	2	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Gümüşhane	2	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Karabük	3	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Kars	2	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Kilis	2	0.00	0.00%	100.00%	100.00%
Kırıkkale	3	0.00	0.00%	100.00%	100.00%

Tüm Türkiye’deki şehirler içinde en düşük ortalamayı almış olan 10 şehirden 9 tanesinin ortalama puanı 0’dır! Yani bu şehirlerdeki tüm 21 vekil 0 puan almıştır. Son 10 şehir içindeki son şehir ise 0,20 puan almış olan Sivas’tır. Bu şehirdeki sadece bir vekil 0 ile 5 puan arasında bir puan almıştır. En düşük puanı almış 10 şehirden 4’er tanesi Doğu ve Güneydoğu bölgesi ile Karadeniz bölgesinde yer alırken, 2 tanesi İç Anadolu bölgesindedir.

## YÖNTEM VE KISITLAR

Giriş bölümünde de bahsedildiği üzere, bu izleme çalışması 20 Mart ile 1 Temmuz 2021 arasındaki yaklaşık 3,5 aylık belirli bir dönemi kapsayacak şekilde yapılmıştır. Dolayısıyla, vekillerin önceki ve sonraki faaliyet veya paylaşımlarını kapsayıcı şekilde değil, sadece bahsi geçen döneme ilişkin bulgu ve değerlendirmeler içermektedir.

İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme kararına yönelik tutum ve tepkileri başta olmak üzere, vekillerin toplumsal cinsiyet eşitliği, kadının insan hakları ile LGBTI+’ların haklarını ilgili dönemde ne düzeyde savunduklarını da ölçmek amacıyla EŞİK gönüllüleri 40 soruluk bir soru seti hazırladılar. Hiçbir soru açık uçlu olarak hazırlanmadı; kimi sorular basitçe evet-hayır-ilişkili dönemde bu konuda paylaşım yapmadı şeklinde, kimileriye sosyal medya veya Meclis faaliyetlerinin sayısını ölçecek şekilde sayısal seçenekler sunularak hazırlandı. Kullanılan soru formu raporun ekinde sunulmaktadır.

Soruların çoğunluğu doğrudan İstanbul Sözleşmesi’ne dair tutum ve tepkilerini ölçmeye yönelik sorular olarak tasarlanmıştı. Geri kalan sorular ağırlıklı, toplumsal cinsiyet eşitliği, 6284 sayılı yasa, kadına karşı şiddet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, LGBTI+ hakları, çocuk cinsel istismarı ve zorla evlendirmeler (TCK 103), kadınların nafaka hakkı gibi önemli konulara dair tutumlarını ve bu alanlarda gerçekleştirdikleri faaliyetleri izlemek amacı taşıyan sorulardan oluşuyordu. Vekillerin yaptıklarını duyurdukları il ziyaretlerinde ziyaret ettikleri kurumların, kişilerin ve mekanların cinsiyetçi olup olmadığı, bunlarda kadın veya LGBTI+ örgütlerini ziyaret edip etmedikleri, cinsiyetçi, homofobik ve transfobik deyim veya fıkra benzeri paylaşımlar yapıp yapmadıkları, İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere, izleme konularını oluşturan hak alanlarını partilerinde gündeme getirip getirmediği, paylaşımlarında veya Meclis konuşmalarında “kadınlarımız”, “bayanlarımız” benzeri tanımlar kullanıp kullanmadıklarını izlemeyi amaçlayan sorular da mevcuttu.

Hazırlanan soru seti, arka planda her sorunun 1 ile 5 arasında değişen ağırlıkta puanları olacak şekilde bir online anket sitesine yüklendi. Form, doldurulurken cevapların puanları görülmeyecek, ancak tüm soruların cevapları izleme yapan EŞİK gönüllüsü tarafından tamamlandığında ilgili vekilin puanını otomatik olarak hesaplayacak şekilde düzenlenmişti.

İzlemenin yöntemi kısıtlı tutulmuştu: vekillerin sosyal medya hesaplarında (başta Twitter, olması durumunda Instagram ve/veya Facebook hesapları) izleme dönemi içinde yaptıkları paylaşımlar ile TBMM sitesinde ilgili vekilin yaptığı konuşmalar, verdiği önergeler, vb. taranarak soru formları her 584 vekil için ayrı ayrı online anket formu üzerinden izlemeyi yapan gönüllü kadınlar tarafından dolduruldu. Kurulmuş olan 6 bölge grubundan kadınlarla, sosyal medya ve TBMM web

sitesi üzerinden vekilleri ne şekilde izlenebileceği ile online anket formunun nasıl kullanılacağı konularında atölyeler gerçekleştirildi.

584 vekilin izleme formları sisteme girildikten sonra, vekillerin aldığı puanlar, ortalama puanlar, bölge puanları, şehir puanları, cinsiyet puan farkları gibi bu raporda görölen tüm bulguları ortaya koyacak şekilde 584 vekilin puanları tek tek Excel dosyasına işlendi, tablolaştırıldı ve rapor kapsamında detaylandırıldı.



## EŞİK Milletvekili İzleme Çalışması

### Vekil Bilgileri

\* 1. Milletvekili Adı

\* 2. Milletvekili olduğu il

\* 3. Milletvekili olduğu parti

4. Meclis'te hangi komisyonlara üye?

5. Milletvekilinin e-mail adresi

6. Milletvekili twitter hesabı

7. Milletvekili instagram hesabı

8. Milletvekili Facebook hesabı

\* 9. İzleme yapanın adı

\* 10. Sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlar toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ve şiddeti kınayan açıklamalar mı?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde bu konuda herhangi bir sosyal medya paylaşımı yapmadı.

İlgili sosyal medya paylaşımlarının linki

\* 11. Sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlar İstanbul Sözleşmesi'ni destekleyici nitelikte mi?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde bu konuda herhangi bir sosyal medya paylaşımı olmadı.

İlgili sosyal medya paylaşımlarının linki

\* 12. Sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlar İstanbul Sözleşmesi aleyhinde ve çekilme kararını destekleyici nitelikte mi?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde bu konuda herhangi bir sosyal medya paylaşımı olmadı.

İlgili sosyal medya paylaşımlarının linki

\* 13. Sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlar kadın-erkek eşitliğini destekleyici nitelikte açıklamalar mı?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde bu konuda bir sosyal medya paylaşımı yapmadı.

İlgili sosyal medya paylaşımlarının linki



\* 14. Sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlar kadın-erkek eşitliği aleyhinde, ayrımcı ve/veya cinsiyetçi nitelikte açıklamalar mı?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde bu konuda bir sosyal medya paylaşımı yapmadı.

İlgili sosyal medya paylaşımlarının linki

\* 15. Sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlar cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, LGBTI+ haklarını destekleyen nitelikte mi?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde bu konuda bir paylaşım yapmadı.

İlgili sosyal medya paylaşımlarının linki

\* 16. Sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlar cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, LGBTI+ haklarına karşı, homofobik nitelikte mi ve/veya nefret söylemi içeriyor mu?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde bu konuda bir paylaşım yapmadı.

İlgili sosyal medya paylaşımlarının linki

\* 17. Sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlar çocuk cinsel istismarı, TCK 103 konusunda getirilmek istenen affa karşı, bizim taleplerimizle örtüşür nitelikte mi?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde bu konuda bir paylaşım yapmadı.

İlgili sosyal medya paylaşımlarının linki

\* 18. Sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlar kadınların nafaka hakkının aleyhinde ve/veya bu konuda yasal değişiklik yapılmasına yönelik saldırı içeriyor mu?

- Evet
- Hayır
- izleme döneminde bu konuda bir paylaşım yapmadı.

İlgili sosyal medya paylaşımlarının linki

\* 19. Sosyal medya hesaplarında yaptığı paylaşımlar 6284 sayılı Yasa aleyhinde ve onun değiştirilmesi gerektiğini içeren nitelikte mi?

- Evet
- Hayır
- izleme döneminde bu konuda bir paylaşım yapmadı.

İlgili sosyal medya paylaşımlarının linki

\* 20. Kadınlarla ilgili yaptığı paylaşımlarda "bayan", "kadınlarımız" gibi tabirler kullanıyor mu?

- Evet
- Hayır
- izleme döneminde kadınlarla ilgili bir paylaşım veya açıklama yapmadı.

İlgili paylaşım/haber/medya linki

\* 21. Cinsiyetçi veya homofobik deyim kullandı, espri veya fıkra anlattı mı?

- Evet
- Hayır
- izleme döneminde bu konuda bir paylaşım veya açıklama yapmadı.

İlgil paylaşım/haber/medya linki

\* 22. Meclis konuşmalarında toplumsal cinsiyet eşitliği ve/veya İstanbul Sözleşmesi konusunda destekleyici nitelikte mi?

- Evet
- Hayır
- izleme döneminde bu konuda Meclis'te konuşma yapmadı.

Konuşma linki

\* 23. Meclis konuşmalarında toplumsal cinsiyet eşitliği ve/veya İstanbul Sözleşmesi aleyhinde ve/veya çekilme kararını destekleyici nitelikte mi?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde bu konuda Meclis'te konuşma yapmadı.

Konuşma linki

\* 24. Meclis konuşmaları kadına karşı şiddet ve ev içi şiddeti kınayan ve bunlara karşı bizim taleplerimizle örtüşen şekilde önlem alınmasını içeren nitelikte mi?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde bu konuda meclis konuşması yapmadı.

Konuşma linki

\* 25. Meclis konuşmaları çocuk cinsel istismarı, TCK 103 konusunda getirilmek istenen affın aleyhinde, bizim taleplerimizle örtüşür nitelikte mi?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde bu konuda meclis konuşması yapmadı.

Konuşma linki

\* 26. Meclis'e verdiği yasa önerileri bizim taleplerimizle örtüşür, yasal mevzuatı veya uygulamasını iyileştirir nitelikte mi?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde Meclis'e bu konuda yasa önerisi vermedi.

Yasa önerisinin linki

\* 27. Meclis konuşmaları, ve/veya verdiği yasa önerileri toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına karşı şiddet, ev içi şiddet, İstanbul Sözleşmesi, vb. konularda ayrımcı, aleyhte, kazandığımız hakları elimizden alma niteliği taşıyor mu?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde Meclis'te bu konuda konuşma yapmadı veya yasa önerisi vermedi.

İlgili linkler

\* 28. Meclis konuşmaları, ve/veya verdiği yasa önerileri çocuk cinsel istismarı, zorla evlendirmeler, TCK 103 konusunda af getirilmesi gibi haklarımız ve taleplerimizin aleyhinde bir nitelik taşıyor mu?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde Meclis'te bu konuda konuşma yapmadı veya yasa önerisi vermedi.

İlgili linkler

\* 29. Meclis konuşmaları ve/veya verdiği yasa önerileri/teklifleri kadınların nafaka hakkının aleyhinde nitelik taşıyor mu?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde Meclis'te bu konuda konuşma yapmadı veya yasa önerisi vermedi.

İlgili linkler

\* 30. Temsil ettiği il ziyaretlerinde bağımsız kadın örgütleri veya LGBTI+ örgütleriyle görüştü, önerilerini ve görüşlerini dinledi mi?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde il ziyareti yapmadı.

İlgili linkler

\* 31. Partisi içinde bu konuları gündeme getirdiğinde veya bu konularda bir girişim başlattığında amacı ve içeriği bizim taleplerimizle örtüşür nitelikte mi?

- Evet
- Hayır
- Bu dönemde partisi içinde bu konuda bir girişimde bulunmadı.

İlgili linkler

\* 32. Partisinin merkez veya il kadın örgütleriyle görüştüğünde görüş ve önerilerini dinledi ve o yönde adımlar attı mı?

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde parti kadın örgütleriyle bir görüşmesi olmadı.

İlgili linkler

\* 33. Yaptığı il ziyaretlerinde gittiği mekanlar ve görüştüğü kişiler/gruplar düşünüldüğünde yaklaşımı cinsiyetçi mi? (kahvehaneler, spor kulüpleri, hemşehri dernekleri, erkek esnaf, erkek parti teşkilatı/üyeleri, vb.)

- Evet
- Hayır
- İzleme döneminde il ziyareti yapmadı.

İlgili linkler

34. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının açıklandığı 20 Mart gününden bu yana Meclis'te kararı kınayan ve İstanbul Sözleşmesi'ne sahip çıkan nitelikte konuşma yaptı mı?

- Evet
- Hayır

İlgili linkler

35. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının açıklandığı 20 Mart gününden bu yana sosyal medya hesaplarından kararı kınayan ve İstanbul Sözleşmesi'ne sahip çıkan nitelikte paylaşım yaptı mı?

- Evet
- Hayır

İlgili linkler

36. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının açıklandığı 20 Mart gününden bu yana yazılı veya görsel medyada kararı kınayan ve İstanbul Sözleşmesi'ne sahip çıkan nitelikte açıklamaları oldu mu?

- Evet  
 Hayır

İlgili linkler

37. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının açıklandığı 20 Mart gününden bu yana, kadın ve LGBTI+ örgütlerin yürüttüğü kampanyalara sosyal medyada katıldı veya destekleyici paylaşımlar yaptı mı? (hashtag kullanma, video gönderme, aynı veya benzer içerikte kampanya sırasında paylaşımında bulunma, örgütlerin paylaşımlarını kendi hesabından paylaşma, vb.)

- Evet  
 Hayır

İlgili linkler

38. 20 Mart'tan bu yana Meclis'te İstanbul Sözleşmesi, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına karşı şiddet konularında bizim taleplerimizle örtüşen nitelikte kaç konuşma yaptı veya Sözleşme'den çekilme kararını kınayan kaç eylemde bulundu?

- 1  
 2-4  
 5'den fazla  
 İlgili dönemde bu konuda Meclis'te konuşma veya eylem yapmadı.

İlgili linkler

39. 20 Mart'tan bu yana sosyal medya hesaplarında Sözleşme'den çekilme kararını kınayan, Sözleşme'ye sahip çıkan nitelikte kaç paylaşım yaptı?

- 1  
 2-4  
 5-10  
 10'dan fazla  
 İlgili dönemde bu konuda bir sosyal medya paylaşımı olmadı.

İlgili linkler

40. 20 Mart'tan bu yana Sözleşme'den çekilme kararını kınayan, İstanbul Sözleşmesi'ne sahip çıkan nitelikte yazılı veya görsel medyada kaç açıklaması oldu?

1

10'dan fazla

2-4

İlgili dönemde yazılı veya görsel medyada bir açıklaması olmadı.

5-10

İlgili linkler